

OBN

Psychológia (z gréčtiny *psyché* = duša, *logos* = slovo) je veda študujúca duševné javy. Psychické (duševné) javy sa tradične členia ďalej na psychické procesy, stavy a vlastnosti. Toto samostatné členenie je iba abstraktné, všetky javy fungujú vo vzájomnej súčinnosti ako celok.

Psychológia Osobnosti

Osobnosť človeka vyjadruje vnútornú jednotu a rozmanitosť obsahu duševného života človeka .

Každý človek je individualita jeho osobnosť sa mení na základe jeho prezívania správania a vstupovania do vzťahov z okolím.

Psychológia osobnosti sleduje reakcie človeka , jeho správanie v sociálne situácie skúma čo ovplyvňuje jeho rozvoj a skúma štruktúru osobnosti a odchýlky od normy.

Zložky štruktúr človeka :

1. Schopnosti a inteligencia
2. Motivácia a zameranosť
3. Charakter
4. Temperament

- Schopnosti sú psychické vlastnosti osobností človeka a sú predpokladom k úspešnosti človeka v rôznych druhoch činností. Základom ich rozvíjania sú vrodené vlohy a biologicky vývin.

Schopnosti delíme :

- a. Všeobecne (myslenie)
- b. Špecifické (nadanie, talent)

- Inteligencia : je všeobecná rozumová schopnosť tvorivo myslieť , riešiť nove situácie prenikať do podstaty veci a účelne konať a vyrovnávať sa zo zmenami prostredia
inteligencia sa meria intelligenčnými testami : 0-20 (idiot)

20-49 (imbecilita)

50-69 (debilita)

OBN

70-79 (ľahká debilita)

80-89 (pod priemer)

90-109 (priemer u večini ľudí)

110-119 (viší priemer)

120-139 (nadpriemer)

140-viac (vysokí nad priemer)

Inteligencia narastá do 20 roku života je čiastočne dedičná podnecujú ju prostredie a okolie v ktorom žije v starobe mierne klesá .

Motivácia :

- Je to proces ktorý vyvoláva , udržiava a zameriava aktivitu človeka motív je pohnútkou alebo smerom. Motiváciu poznáme :
 1. Pozitívnu – ženie nás dopredu
 2. Negatívnu – ktorá nás utlmuje
- Druhy motívov – môžu byť aj vrodené (hlad , smäd)
- Motivácia súvisí s uspokojovaním cieľov pre motiváciu sú dôležité hodnoty človeka jeho postoje záujmy a ideály .

Myslenie :

- Je proces sprostredkovaného poznania a týmto prostriedkom najčastejšie býva naša minulosť skúsenosť , naše vedomosti a iné vplyvy. Myslenie poznáva predmety v ich podstatných vzťahoch a závislostiach. Závislosti môžu byť vonkajšie a vnútorné ktoré nie sú na prvý pohľad zrejmé.
- Myslenie odráža skutočnosť presnejšie a hlbšie ako predstava . Myslenie znamená i vedecky predvídať a predpovedať
- Myslenie je proces cieľového vedomia a začína sa vtedy ak sa pred nami vynorí nejaká otázka alebo problém alebo situácia ktorú chceme riešiť.
- Naše myslenie je úzko späté s rečou a konaním.
- Myslenie je sprostredkované a zovšeobecnené odrazom predmetov a javov objektívneho sveta v ich podstatných vzťahoch, vlastnostiach a zákonitostiach.

OBN

Socializácia :

- Je proces sociálneho učenia v ktorom si jednotlivec kultúru spoločnosti a formuje sa ako sociálna ale i individuálna osobnosť.
- Je to Postupné začleňovanie jednotlivca do spoločnosti v procese socializácie sa spoločnosť usiluje jednotlivcom vstúpiť hodnoty , pravidlá a normy ktoré majú usmerňovať ich správanie v súkromí i na verejnosti podľa očakávaní spoločnosti.
- Sociálna skupina je určitý počet osôb ktoré majú rovnaký cieľ sociálna rola je úloha a pozícia jedinca v spoločnosti (otec,syn,študent)

ZÁKLADNÁ SOCIÁLNA SKUPINA

(RODINA)

Rodina je základná a prioritná bunka spoločnosti, ktorej sa vytvára súhrn medzi-osobných vzťahov- manželský vzťah, otcovstvo a materstvo, vzťah detí a súrodencov a týmito vzťahmi sa každý človek vovádza do širšej spoločnosti. Ľudská dôstojnosť láska je hlavným a prirodzeným povolaním každého človeka a rodina je prioritné spoločenstvo, ktoré má k tejto dôstojnosti a láske vychovávať jedinca. Rodina má tak poslanie prejavovať, strážiť a sprostredkovať túto dôstojnosť a medziľudské vzťahy. Rodina je prvým a jedinečným miestom v ktorom dieťa získava okrem základných návykov a zručností úctu, rešpekt a lásku. Prostredníctvom rodiny prichádzajú k dieťaťu takmer všetky podnety. V rámci rodiny si dieťa po prvýkrát uvedomí svoju vlastnú a neporušiteľnú ľudskú dôstojnosť, dostáva genetickú výbavu, určuje sa mu sociálny status a rola, ktorý je rozhodujúca pre jeho sociálne sebavedomie. Tak prostredníctvom rodiny si dieťa uvedomuje svoje miesto a rolu v spoločnosti. Rodina je mikrosvet v ktorom si osvojuje a testuje základné návyky, schopnosti a stratégie, ktoré sú potom rozhodujúce pre jeho orientáciu v spoločnosti. V rodine dieťa poznáva a tvorí si základné sociálne vzťahy v nej a taktiež spôsob výchovy budú pre dieťa v dospelosti zázemím z ktorého bude vychádzať keď si založí svoju vlastnú rodinu. Rodina je školou v ktorej sa každý člen učí čo je to byť človekom, učí sa čo je ľudská dôstojnosť, morálka a vzťahy navzájom.

SEXUALITA

Muž a žena vytvárajú spoločenstvo a miesto kde si uvedomujú, že sú darom jeden pre druhého je sexualita čiže mužskosť a ženskosť. Vytvárajú jednotu, ktorá je na základe diferencácie- rozdielnosti a komplementarity- dopĺňania sa. Dobro ľudskej sexuality spočíva: 1. v jednote 2 osôb a 2. v tom, že ide o zrodenie novej osoby. Sexuálny akt má byť vykonaný

OBN

za okolností keď sa predpokladá, že bude rešpektovaná dôstojnosť počatej ľudskej osoby a jej základné práva. Nová ľudská osoba má nárok a právo dostať takú výchovu, ktorá by jej zabezpečila dostatočnú plnosť osobného ľudského rozvoja.

Zásadné prvky k vytvoreniu jednoty sexualite sú:

1. Úplnosť (darovanie sa jeden druhému ako celá osoba so všetkým čo k nej patrí.)
2. Definitívnosť (darovanie sa navzájom navždy)

Prirodzené metódy regulovania plodnosti- znamená regulovať počet detí prirodzeným spôsobom, tj. mať sexuálny styk v neplodných dňoch.

Neprirodzené metódy regulovania plodnosti: antikoncepcia, tj. akýkoľvek zásah pred a počas alebo po uskutočnení sexuálneho styku, ktorý sleduje znemožnenie splodenia života.

SEXUÁLNE ANOMÁLIE (zvrátenosti)

1. Nymfománia- chorobná a nekontrolovateľná pohlavná žiadostivosť u žien
2. Satyriáza- chorobná a nekontrolovateľná pohlavná žiadostivosť u mužov
3. Gerantofília- keď jedinec túži po sexuálnom partnerovi ktorý je oveľa starší než sami.
4. Fratérstvo- sexuálna úchylka vyhľadávajúca dotykoch podnetov s druhým pohlavným.
5. Exhíbicionizmus- sexuálna radosť ukazovaním vlastného tela
6. Narcizmus- zmyselná sexuálna záľuba v sebe samom
7. Pedofília- sexuálne vzrušenie s deťmi
8. Voyerizmus- úchylka, ktorá sa prejavuje špehovaním a pozorovaním cudzej intimity.
9. Sadizmus- dosahovanie sexuálnej radosti prostredníctvom spôsobovania bolesti iným.
10. Masochizmus- dosahovanie sexuálnej rozkoše, ktoré mu spôsobuje druhá osoba
11. Beštialita- pohlavné vzrušovanie so zvieratami (zoofília)
12. Nekrofilia- sexuálna náklonnosť mŕtvolám
13. Pornografia- spočíva v tom, že na skutočné alebo predstierané pohlavné úkony predvádzajú iným- ponáranie do sexuálnej ilúzie neskutočného sveta, ktoré vedie k ďalším anomáliám.

POLITOLÓGIA (26.9.2012)

Je veda o politike a o politických zákonitostiach vývoja spoločnosti. Podobne ako iné vedy aj táto má svoj objekt a predmet. Objektom politológie je štát a jeho politika, sféra spoločenského života- politický život spoločnosti. Predmetom politológie sú zákonitosti vzniku a vývoja politickej moci, politických inštitúcií. Politológia má aj svoju vlastnú štruktúru- je to existencia sociálno-ekonomickej základne (sociálne skupiny, náboženstvá, národnosti). Politika vzniká, funguje a rozvíja sa v konkrétnom priestore, ktorý označujeme

OBN

pod pojmom politický život. Tu ľudia vstupujú do politiky, politických vzťahov a činností, tu ľudia nachádzajú politické nástroje a formy svojho pôsobenia a realizujú sa politické záujmy, potreby, hodnoty a ciele. Konkrétny obsah politického života tvoria rôzne politické orgány, organizácie a inštitúcie, politické vzťahy, duchovné javy, procesy a politická kultúra.

Forma vlády> je najvýznamnejším prvkom formy štátu, patrí sem sústava najvyšších orgánov štátu a vzťahy medzi nimi a vzťahy medzi obyvateľstvom a štátom.

Štátne zriadenie> vyjadruje územné organizačné členenie štátu a vzťahy medzi štátom a jeho územnými časťami.

Štátny režim> je súhrn metód vládnutia a metód výkonu štátnej moci. Obsahom je najmä postavenie človeka a občana a garantovanie jeho základných práv a slobôd.

Metódy vládnutia čiže spôsob ako sa štátna moc vykonáva rozlišujeme tieto politické režimy:

Politický režim> **a, politický-** demokratický režim> vládne právo, štátna moc ochraňuje slobodu a právo občanov, demokracia je vláda ľudu, ktorá môže byť priama alebo nepriama právom sú viazaný občania aj štátna moc.

b, nedemokratický politický režim> charakteristická črta bezprávie, predstavitelia moci formálne deklarujú ak trvalo a hrubo porušujú ústavu a zákony, existuje rozpor medzi právnym systémom a medzinárodnými štandardmi.

FORMY VLÁDY DELÍME NA:

1. republika

a, parlamentná> premiér je vedúca osoba výkonnej moci štátu a zároveň zákonodarstva. Prezident zastáva len symbolický post štátu ako jeho reprezentant.

b, prezidentská> prezident má vo svojich rukách výkonnú moc, je zároveň hlavou štátu a predsedom vlády.

c, kancelárska> hlavné postavenie má kancelár v prípade, že spolkový snem vysloví nedôveru kancelárovi musia nevrhnúť nového a požiadať prezidenta o odvolanie do 48 hodín.

2. MONARCHIA

a, absolutistická> z hľadiska postavenia panovníka je to suverénny orgán, ktorý vo svojich rukách má všetkú moc- zákonodarnú, výkonnú aj súdnu.

OBN

b, konštitučná monarchia> v politickom systéme je osobnosťou vlády premiér a hlavou štátu je monarcha, ktorý však nemá nijakú výkonnú moc.

c, Zväzové kráľovstvá> výkonnú moc má v rukách národná vláda a jej predseda a monarcha spojeného kráľovstva je formálnou hlavou štátu.

MINISTERSTVÁ:

1. OBRANY
2. DOPRAVY, POŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ
3. VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA
4. ZDRAVOTNÍCTVA
5. ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
6. PODOHOSPODÁRSTVA
7. ZAHRANIČNÝCH VECÍ
8. HOSPODÁRSTVA
9. SPRAVODLIVOSTI
10. ŠKOLSTVA
11. PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ a RODINY
12. FINANCIÍ
13. VNÚTRA
14. KULTÚRY

OBN

PRÁVO

Právo je systém platných právnych noriem, pravidiel, ktoré vydáva štát sú všeobecne záväzné, vynútiteľné štátnou mocou a ktorého nedodržiavanie sa sankcionuje. Právo je prostriedok na reguláciu rytmu spoločenského života. Právo predpokladá také normy, ktoré sú univerzálne, platia pre všetkých a zabezpečuje poriadok a spravodlivosť.

SYSTEM PRÁVA

Je tvorený z právnych noriem. Sú to pravidlá správania sa v určitých situáciách a podmienkach a ich väzieb. Tento súhrn platných noriem sa nazýva tiež pozitívne právo. Právne normy majú tieto špecifické znaky:

1. Štátom stanovená alebo uznaná forma.
 - a, právna norma (predpisy)
 - b, právna sila (vzťah právnych predpisov)
2. Záväznosť- každá právna norma, ktorá nadobudla platnosť a účinnosť je záväzná.
3. Všeobecnosť => právna norma nie je adresovaná len konkrétnemu subjektu ale neobmedzene.
4. Normatívnosť => právna norma vyjadruje pravidlá správania pomocou zákonov, príkazov, povolenia.
5. Efektívnosť => miera jej užívania a relevancia zo strany tých, ktorým je určená.
6. Štátne donútenie => ochrana jednotlivca a spoločnosti pred dôsledkami porušenia práv.

ODVETVIA PRÁVA

Verejné právo => upravuje právo medzi štátom ako nositeľom štátnej moci a občanmi alebo inými právnymi subjektami (právnickými osobami). Zaraďujeme sem tieto právne odvetvia: ústavné právo, administratívne právo, finančné, medzinárodné, trestné.

Súkromné právo => upravuje vzťahy subjektov občianskej spoločnosti. Založené je na princípe rovnosti a nezávislosti. Tieto vzťahy vznikajú na základe slobodnej vôle. Charakterizuje ich zmluvný princíp a možnosť účastníkom meniť právne vzťahy a obsah. Do týchto záujmov verejná moc nemôže zasahovať iba za prísne stanovených podmienkach. Zaraďujeme sem tieto právne odvetvia: občianske právo, rodinné a obchodné.

OBN

TRESTNÉ PRÁVO

Určuje, ktoré zo spoločensky škodlivých činov sú trestné a stanovuje tresty za ich spáchanie.

Trestný čin => je pre spoločnosť nebezpečné konanie, ktorého znaky sú uvedené v trestnom zákone. Trestný je aj pokus o trestný čin (vystrelím a pod.) pri obzvlášť závažných činoch je trestná už aj príprava na ne.

Priestupok => je konanie nie je kvalifikované ako trestný čin, ale ohrozuje, narušuje verejný poriadok, občianske spolunažívanie (porušenie nočného pokoja). Za priestupok sa udeľuje pokuta, pokarhanie, zákaz činnosti.

Znaky trestného činu:

- Subjekt trestného činu je páchatel', ktorý dovŕšil 15 rokov, je schopný chápať nebezpečnosť svojho činu a ovládať svoje konanie. Takýto páchatel' je trestne zodpovedným subjektom. Subjektívna stránka trestného činu je miera zavinenia.
- Objektom trestného činu je konkrétne právom => zdravie, auto, život, majetok.
- Objektívna stránka činu je spôsob vykonania trestného činu, následok a predmet činu čím bol skutok vykonaný.

PRACOVNÉ PRÁVO

- Úprava pracovno- právnych vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancami.
- Základným prameňom pracovného práva je zákonník práce a zákon o zamestnanosti.
- Aby mohli vstúpiť do pracovno- právneho vzťahu musia mať priznané vlastnosti, ktoré poznáme pod pojmom právna subjektivita.
- Zamestnávateľ môže byť právnická alebo fyzická osoba a zamestnanec môže byť fyzická osoba.
- Pracovný pomer môže vzniknúť len so súhlasom zamestnávateľa a zamestnanca týmito spôsobmi:
 1. Uzatvorením pracovnej zmluvy
 2. Voľba v prípadoch určenými osobitnými predpismi. Pracovná zmluva je dvojstranný právny úkon zamestnanca a zamestnávateľa, ktorým sa zakladá pracovný pomer. Zmluva musí byť uzatvorená písomne pre obidve strany a musí obsahovať tieto nadväznosti:
 1. Miesto; výkonu práce
 2. Deň nástupu do práce
 3. Druh práce
 4. Mzdové podmienky

OBN

5. Čas na ktorý bol uzatvorený
6. Skončenie pracovného pomeru+ dohodou, výpoveďou, skúšobná doba, uplnutím dohodnutej doby.

